

Verket 43, 2580 Folldal
Tlf: 42690505
e-post: post@folldalgruver.no
Web: www.folldalgruver.no
Konto: 1895.07.01427
Org.nr: 963960247

Folldal 31.01.18

INNSPILL TIL KULTURMINNEMELDINGEN FRA STIFTELSEN FOLLDAL GRUVER

Kulturminnet Folldal Gruver består av fysiske og immaterielle levninger etter gruvedrift som startet i 1748 og opphørte i 1993. Sentralt i anlegget står slagghauger, tipper, gruveganger og om lag 70 bygninger. Svært mange av disse stammer fra den store utbyggingen 1905-1915. Unikt er at det store antallet bygninger som ikke hadde direkte med driften å gjøre – fra direktørvilla til arbeiderbrakker, fra dampbad til bakeri - som er bevart. Disse vitner om sosiale og materielle realiteter i gruvesamfunnet. Grunnet den godt bevarte helheten er Folldal Gruver ett av anleggene i Riksantikvarens bevaringsprogram for tekniske og industrielle kulturminner.

I dag forvaltes kulturminnet av Stiftelsen Folldal Gruver, i tett samarbeid med Riksantikvar og Fylkeskommune. Sentralt i virksomheten står formidling av gruvesamfunnets historie og vern gjennom bruk av de deler av anlegget som egner seg for dette. Det drives dessuten overnattings- og serveringsvirksomhet. Folldal Gruver er et kulturminne som også er aktør i reiselivet, og som dermed bidrar til verdiskapning på flere vis.

Ved overgangen til regionmodellen flyttes ansvaret for de teknisk-industrielle anleggene fra Riksantikvaren til de nye regionene. Det er viktig at en slik omorganisering ikke røkkes ved forutsigbarheten med hensyn til finansiering. Det vil videre være positivt om etablerte administrative systemer videreføres.

Så til innspill på de konkrete problemstillingene som løftes:

1. Hvordan vil du/dere at kulturminnepolitikken skal være om 10-15 år? Hvilke muligheter og hvilke utfordringer finnes?

Vi ønsker oss en forutsigbar og kraftfull kulturminnepolitikk som legger til rette for at kulturminnenes potensiale som kilde til opplevelser og formidling sikres. Hvor godt man lykkes med forvaltningen er utslagsgivende for om verdiskapingspotensialet ved det enkelte

kulturminne kan nås. Vi tror at kulturminnene fortsatt har uutløst potensiale som besøksmål og som aktører innen reiseliv og annen næring.

Vi ser i særlig grad to konkrete utfordringer som vil øke framover:

a) Landskapets særpreg er en vesentlig opplevelsesverdi ved mange kulturminner. Gruvelandskapet var f. eks tilnærmet vegetasjonsløst som følge av grunnforurensning. Endringer i klima og miljø fører nå til aksellerert gjengroing, og økt innsats for å bevare landskapets karakter vil være nødvendig framover. Beiting og andre metoder som er mye benyttet i rurale miljøer, vil ikke fungere godt i et post-industrielt gruvelandskap.

b) Håndverker- og efaringskompetansen må videreføres. De teknisk-industrielle anleggene var i driftsperiodene sentra for implementering av tekniske og håndverksmessige nyvinninger. På avsides steder som Folldal var bedriftene avhengige av å være selvhjulpne på en rekke områder. Derfor er det viktig ikke bare å sikre at gruvearbeidernes erfaringer og praksiser dokumenteres og videreføres, men også at kompetansen på drift og vedlikehold av maskiner og annet tilknyttet de mange støttefunksjonene sikres. Dette vil gi grunnlag for framtidig drift og vedlikehold, men også for god og erfaringsnær formidling.

2. Hvordan bør kulturminneforvaltningen møte disse utfordringene?

Kulturminneforvaltningen vil ha behov for økt tilførsel av ressurser for å møte de voksende utfordringene som er skissert over. Styrking av søkbare ordninger for forvaltere og eiere av kulturminner innenfor fokusområdene klima- og miljøendring og kompetansesikring kan være konkrete verktøy.

Hva kan du/dere bidra med i denne sammenheng?

Når det gjelder utfordring a) deltar Stiftelsen Folldal Gruver gjerne i uttesting av nye metoder som vil ha overføringsverdi til andre kulturminner. Vi kan videre ta en rolle som tilrettelegger og/eller arena for kurs og samlinger som tar sikte på å møte utfordring b), gjerne i samarbeid med myndigheter eller andre kulturminneforvaltere.

Vi ønsker departementet lykke til med et viktig arbeid.

Med vennlig hilsen

Torstein Johnsrud

Daglig leder / konservator

Stiftelsen Folldal Gruver